

много рядко, надали се е случвало такова нещо скоро, да се изрече „Не ти прощавам“. Той отива да се погодят и обидно, тежко става на оня човек“. Ако някой от възрастните е съгрешил, също иска прошка от по-търпевшия независимо от годините му. Големият отива да иска прошка от малкия и ако той прости – късметът върви навсякъде с него. Ако не иска да прости – тогава твоята вина става върху него. Когато не си приказват от доста време, сега е моментът да иска прошка, да се погодят” (м., 54 г.). „Байрамът (Курбан байрам – б.а.) беше много почитан празник. Събираха се много хора, млади, стари, младите целуваха ръка на по-старите. Имаше голяма почит тогава” (м., 57 г., турски циганин, кв. Факултета, София) (цит. по Петрова, Антонова, Пенчева 2004: 54).

Почитта към възрастния мъж навсякъде е показна, а самият той излъчва достопетие и авторитет. В спомените за детството си в Русе към края на първото десетилетие на XX век Елиас Канети²⁰ пише: „Всеки петък идваха циганите. Те идваха като същинско племе, в средата, високо изправен – едни сляп патриарх, пращадото, както ми казваха – красив беловлас старец облечен в шарени дрипи, той вървеше много бавно, опрян на две поотраснали внучки. Около него, плътно притиснати един към друг, пристъпваха цигани на различна възраст, много малко мъже, почти само жени и безброй деца, най-малките в ръцете на своите майки, другите подскачаха наоколо, но не се отдалечаваха от гордия старик, който винаги оставаше в центъра” (Канети 1981: 32).

5. Мястото на мъжа и на жената е строго регламентирано по време на традиционните празници

Поради характерния си начин на живот циганите/ ромите заимстват традиции, образи, мотиви и сюжети от културата на етносите, сред които живеят. За това спомага и специфично-циганския/ ромския религиозен синкретизъм, изразяващ се в преплитането на християнски и мюсюлмански вярвания в светогледа им.

По време на традиционните празници взаимоотношенията в семейството са строго регламентираны – всеки индивид има точно определени функции и поведение.

Жената е в основата на всички календарни и семейни празници. Много от обредните действия, които тя извършва, са полифункционални с различна насоченост, обединени под знака за достигане на благополучие, щастлив живот и същевременно свързани с плодородието. Именно тази взаимовръзка и сложно преплитане са свързани с представата за възпроизвеждащата ѝ роля и дейност. Циганската/ ромската

²⁰ Елиас Канети (1905-1994) – австрийски белетрист, есеист, драматург от еврейски произход. Роден в Русе. Носител на Нобелова награда за литература през 1981 г.